

Kapitulasjon, krig eller ikke-krig?

Til «Om Harry Söderman og andre luringer»

1.3.95

Samfunnsliv nr. 7 - 5. april 1995

Av Anton Olstad

Det var av nødvendighet og etter britisk press at regjeringen reiste til England, for å berge handelsflåten, gullet og muligheter for å delta i forhandlingene til slutt. Det er oversatt at hvis kongen hadde bøyd seg for riksrådsforhandlerens telegram om å abdisere i England 1940, ville britene beslaglagt flåten og gullet. En stor pris for tysk fred?

Kapitulasjonsdokumentet ble undertegnet i Trondheim 10. juni 1940 mellom den tyske overkommando i Norge av oberst Buschenhagen og den norske overkommando, representert av oberstløytnant i generalstaben Roscher Nielsen. Falkenhorst hadde tenkt å reise, men lot være da han fikk vite at Ruge sendte en annen. § 1 sier: Samtlige norske stridskrefter legger våpnene ned og vil ikke ta dem opp igjen mot Tyskland eller dets forbundsfeller så lenge den nåværende krig pågår (- während der Dauer -).

Bare Nygaardsvoldsregjeringens historieskrivende forsvarere kan få dette til å bety noe annet enn det som står. Norge som stat var ikke lenger krigførende mot Tyskland. Ikke så lett å skjønne at det allikevel var krigstilstand (ikke fred) mellom Norge og Tyskland.

General Ruge nektet å avgi æresord. Ville da unngått fangenskap. Ba offiserene gi æresord. Han gikk heller i tysk krigsfangenskap. Militær straffelovs § 89 sier at Krigsmand som under eller naar Krig forestaar, lader seg ta til Fange, straffes med ...

Ruge var egentlig beordret med regjeringen til England, men ville ikke. Fangenskap var da eneste alternativ. Eller avgi æresord.

Kapitulasjonen i Trondheim var ikke bare en militær nødvendighet, men i første rekke en *politisk* handling. Det er kongen i statsråd, altså regjeringen, som bestemmer. Ruge hadde dens ordre om å kapitulere.

«Revolver-Harry» Söderman overførte ikke de norske polititroppene i Sverige til Norge, «der de ble stilt under alliert kommando». Det var de alliertes kommando (ALFN) som hadde dem underlagt da startsignalet gikk. Også Milorg stod under denne allierte kommando. I en alliert oversikt «Action after D-day» heter det interessant nok at etterat Brigader Hilton hadde mottatt den tyske overgivelse på Lillehammer, ble det gjennom både Special Forces HQ og gjennom Scottish Command's samband sendt marsjordre til de norske styrkene i Sverige. De ble forsinket. Men desto heldigere var det, heter det i rapporten, at Milorg handlet spontant og besatte viktige punkter. (Egentlig før de hadde fått alliert ordre om det).

La meg understreke: Ruge hadde fått regjeringens ordre om å kapitulere. På det tidspunkt fantes det i London en norsk militærmissjon, men ingen kommandomyndighet eller stab. Kapitulasjonen var absolutt.

Hamar, 15. mars 1995

Anton Olstad

Takk for innlegget, Anton Olstad

Tusener av nordmenn etter siste krig ble stilt for landssvikdomstol og dømt. De påberopte seg at deres handlinger under okkupasjonen var påvirket av det som fant sted i Trondheim 10. juni 1940. De hadde alle den samme mening om det som skjedde, som nu Anton Olstad beretter om i sin artikkel: Kapitulasjon, krig eller ikke-krig. Norge kapitulerte og var ikke lenger i krig med Tyskland etter nevnte dato.

Men, aktoratet i rettssalene, dømte annerledes. Ofrene ble stadig spurt: Visste du ikke at Norge var i krig med Tyskland? Hva da med kapitulasjonsavtalen? Nygaardsvoldsregjeringen lot faktisk som den ikke kjente til noen slik avtale. Utenriksministeren, Halfdan Koht, ble forelagt avtalen. Kapitulasjonsdokumentet foreligger i faksimile med Nygårdsvold, Ljungberg og Kohts underskrifter. Papiret er blitt oversendt til dem fra Norge til London. Likevel benektet de sine egne underskrifter. Koht sa: «Det må vel vere rett ettersom namnet mitt står der», men han kunne bare ikke huske noe av det.

Vi skrev i Samfunnsliv straks rettssvikoppjøret tok til, at Oppjøret ble startet på falske premisser. Norge var ikke i krig etter kapitulasjonen 10. juni verken militært eller politisk. Rettsoppjøret bygde på det stikk motsatte. Der kom ingen erkjennelse av forholdet hvorfor så mange landsmenn skulle ha sveket med vitende og vilje og ikke ha handlet i god tro. Samfunnsliv ble boykottet av Norges Typografforbund for slik uforskammet opposisjon! Avisa havnet i retts sak, men vant!!! Imidlertid, det gjorde ikke alle gode nordmenn og familier som i god tro fikk påtale og fengsel, tillitstap og konkurser. Etertidens dom vil bli hard over slike styresmakter.

a.r.